

Облік і оподаткування

УДК 657

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18102493>

**Податкова звітність як стратегічний інструмент ділових комунікацій і
прийняття управлінських рішень**

Єршова Наталя Юріївна

д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 61000, Україна, м. Харків, вул. Кирпичова 2, ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3544-3816>

Прокопишин Оксана Степанівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Львівський національний університет природокористування, 80831, Україна, Дубляни, вул. Володимира Великого 1, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7027-3499>

Прийдак Тетяна Борисівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет, 36003, Україна, м. Полтава, вул. Сковороди 1/3, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9257-0419>

Яловега Людмила Василівна

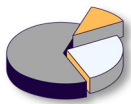
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет, 36003, Україна, м. Полтава, вул. Сковороди 1/3, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5351-545X>

Прийнято: 21.02.2025 | Опубліковано: 04.03.2025

***Анотація.** В умовах глобалізації економіки та інтеграції на світові ринки податкова звітність стає важливою не лише як інструмент для фіскального*

контролю, але й як спосіб для ведення ділових комунікацій. Збільшення вимог до прозорості бізнесу та дотримання законодавчих норм вимагає належного і вчасного подання податкових звітів. **Метою дослідження** є визначення ролі податкової звітності як стратегічного інструменту для забезпечення ефективних ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень, спрямованих на фінансову стійкість підприємства. **Методи дослідження:** для досягнення мети використано методи аналізу, порівняння, систематизації та узагальнення податкових процесів на підприємств. **Результати дослідження** показують, що рівень податкового навантаження є одним із найважливіших факторів, що впливає на фінансову стійкість підприємства. Визначено, що високий рівень податкового навантаження може призвести до зниження ліквідності підприємства та збільшення фінансових ризиків. Узагальнено взаємозв'язок між дебіторською та кредиторською заборгованістю та податковими зобов'язаннями, що дає змогу більш точно оцінити фінансові ризики та виявити потенційні загрози для виконання зобов'язань підприємства. Встановлено, що ефективність податкової звітності значною мірою залежить від організації ділових комунікацій всередині підприємства та з зовнішніми контролюючими органами. Чітка і узгоджена взаємодія між різними учасниками процесу дозволяє забезпечити коректне і своєчасне складання звітності, що, в свою чергу, позитивно впливає на виконання податкових зобов'язань. Використання сучасних цифрових інструментів дозволяє значно знизити адміністративні витрати, зменшити час, витрачений на складання звітності, і покращити фінансову дисципліну підприємств. **Висновки.** Установлено, що правильна організація внутрішніх комунікацій, ефективне планування податкового навантаження та впровадження автоматизації звітності сприяють зменшенню податкових ризиків і підвищенню фінансової стійкості підприємств. Запропонована форма внутрішньої податково-аналітичної звітності дозволяє підприємствам своєчасно оцінювати податкові ризики, оптимізувати податкові витрати і забезпечити прозорість у взаємодії з контролюючими органами.

Ключові слова: податкова звітність, податкові розрахунки, комунікація, учасники, автоматизація, ризики, стійкість.

Tax reporting as a strategic tool for business communications and management decision-making

Natalia Yershova

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Accounting and Finance, National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”, 61000, Ukraine, Kharkiv, 2 Kyrpychova str., ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3544-3816>

Oksana Prokopyshyn

D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Lviv National University of Environmental Management, 1 Volodymyr Velykyi Str., Dubliany, 80831, Ukraine, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7027-3499>

Tetiana Pryydak

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University, 36003, Ukraine, Poltava, Skovorody 1/3, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9257-0419>

Liudmyla Yaloveha

D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University, 1/3 Skovorody Str., Poltava, 36003, Ukraine, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5351-545X>

Abstract: *In the context of economic globalization and integration into world markets, tax reporting is becoming important not only as a tool for fiscal control, but*

also as a way to conduct business communications. Increasing requirements for business transparency and compliance with legal regulations require proper and timely submission of tax reports. **The purpose of the study:** to determine the role of tax reporting as a strategic tool for ensuring effective business communications and making management decisions aimed at the financial sustainability of the enterprise.

Research methods: to achieve the goal, the methods of analysis, comparison, systematization and generalization of tax processes at enterprises were used.

Research results. The results of the study show that the level of tax burden is one of the most important factors affecting the financial stability of an enterprise. It is determined that a high level of tax burden can lead to a decrease in the liquidity of the enterprise and an increase in financial risks. The relationship between accounts receivable and payable and tax liabilities is generalized, which allows for a more accurate assessment of financial risks and identification of potential threats to the fulfillment of the company's obligations. It is established that the effectiveness of tax reporting largely depends on the organization of business communications within the enterprise and with external regulatory authorities. Clear and coordinated interaction between various participants in the process allows for correct and timely reporting, which, in turn, has a positive impact on the fulfillment of tax obligations. The use of modern digital tools can significantly reduce administrative costs, reduce the time spent on reporting, and improve the financial discipline of enterprises. **Conclusions.** It is established that the proper organization of internal communications, effective tax burden planning and the introduction of reporting automation contribute to reducing tax risks and increasing the financial stability of enterprises. The proposed form of internal tax and analytical reporting allows enterprises to timely assess tax risks, optimize tax expenditures and ensure transparency in their interaction with regulatory authorities.

Keywords: tax reporting, tax calculations, communication, participants, automation, risks, sustainability.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації економіки та

інтеграції у світові ринки податкова звітність відіграє важливу роль не лише як інструмент фіскального контролю, але й як засіб ділових комунікацій. Посилення вимог до прозорості бізнесу та відповідності чинному законодавству обумовлює необхідність якісного і своєчасного подання податкових звітів [1-3]. Зміни в податковому законодавстві, спрямовані на забезпечення економічної стабільності, змушують бізнеси активно інтегрувати нові підходи до стратегічного податкового планування, що дозволяє краще реагувати на змінювані умови. Вимоги до ESG-звітності, які інтегрують екологічні, соціальні та управлінські показники в діяльність компаній, перетворюють податкову звітність на частину більш широкої корпоративної звітності, що може впливати на репутацію компанії та її відносини з партнерами й інвесторами [4, 5]. Таким чином, податкова звітність сьогодні перетворюється з обов'язкової процедури на інструмент стратегічного управління, який сприяє ухваленню обґрунтованих управлінських рішень, забезпечує фінансову прозорість і формує імідж соціально відповідального бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження, присвячені податковому обов'язку підприємств у частині складання та подання податкової звітності, охоплюють широкий спектр актуальних тем.

Гончаренко І., Дудченко Н., Жук В. [6] розглядають особливості управління непрямим оподаткуванням в умовах сучасного господарювання, акцентуючи на питаннях, пов'язаних з ефективністю оподаткування, зокрема ПДВ, митними та акцизними податками. Аналізу піддано правове регулювання та тенденції розвитку непрямого оподаткування в країнах ЄС, зокрема податків на виробництво та імпорту, що становлять значну частину ВВП. Визначено основні напрями гармонізації та удосконалення системи збору непрямих податків в європейських країнах.

Сарапіна О. та Єремян О. [7] аналізують податкові надходження від сільськогосподарських товаровиробників за видами економічної діяльності та податками. Визначено, що основні податки, які сплачують агропідприємства, це податок на доходи фізичних осіб, податок на майно та єдиний податок.

Розглянуто питання вдосконалення оподаткування, зокрема через земельні ресурси і додану вартість. Також досліджено спрощену систему оподаткування IV групи, визначено її переваги і недоліки, а також запропоновано шляхи покращення механізму справляння податків для підвищення конкурентоздатності агросектора та залучення інвестицій.

Fedosov V., Tymchenko O., Babichenko V. [8] аналізують неефективність податкових реформ в Україні, зокрема через ігнорування об'єктивних характеристик податків і принципів управління. Авторами встановлено, що зростання податкового навантаження в 2014-2018 роках призвело до збільшення державних доходів, але також скоротило споживчий попит.

Олендій О., Назарова К., Нежива М., Мисюк В., Міщенко В., Русин-Гриник Р. [9] досліджують основні тенденції розвитку бізнес-послуг у 2023 році, зокрема відновлення попиту після пандемії та зростання значення податкового аудиту. Авторами аналізується збільшення частки аудиторських і податкових консалтингових послуг. Особливу увагу приділено важливості податкового аудиту для бізнесу та оптимізації оподаткування, а також впровадженню новітніх технологій, таких як автоматизація і штучний інтелект.

Ромашко О. та Шаповалова А. [10] систематизували напрямки використання цифрових технологій для підготовки та подання податкових звітів, зокрема через програмне забезпечення для автоматизації обліку та подачі звітності. Встановлено переваги та недоліки цифрових продуктів на вітчизняному ринку, а також розглянуто перспективи електронної подачі податкової звітності та майбутні новації в цій сфері.

Бондаренко Н.М. та Ільченко В.В. [11] визначають принципові положення системи податкової звітності та досліджено її сутність як основного документа, що інформує про зобов'язання за податками. Також узагальнено класифікацію форм податкової звітності, яка сприятиме посиленню законодавства щодо сплати податків. Висвітлено переваги електронної звітності та визначено можливі проблеми і ризики, які можуть виникати у підприємств при поданні звітності до фіскальних органів.

Сафаровою А., Кулинич М., Скорук О. та Матвійчук І. [12]

проведено аналіз підходів до визначення поняття «податкова звітність» та запропоновано власне визначення цієї категорії. Виділено етапи складання податкової звітності, яка характеризує стан зобов'язань підприємства щодо податків та обов'язкових платежів. Проаналізовано порядок складання звітності, обов'язкові реквізити, а також згруповано загальнодержавні податки та відповідні форми звітності, визначено спільні та відмінні риси їх заповнення. Запропоновано зміни до нормативно-правових актів, що регулюють податкову звітність.

Онешко С. В., Лось О. І., Стойка І. І. [2] розкрили особливості подання фінансової та податкової звітності суб'єктами господарювання в умовах воєнного стану, зокрема через прийняття низки законів, що підтримують їх функціонування. Встановлено, що під час воєнного стану звільняються від відповідальності за несвоєчасне подання звітності фізичні особи, ФОПи та юридичні особи. З'ясовано, що внесено зміни до порядку подання фінансової звітності, зокрема щодо строків подання проміжної річної звітності. Виявлено, що розроблено законопроект для звільнення від відповідальності за порушення строків оприлюднення фінансової звітності в умовах воєнного стану.

Усі ці напрями досліджень акцентують на важливості вдосконалення системи оподаткування, оптимізації податкової звітності та гармонізації з міжнародними стандартами. Особливу увагу приділено інтеграції цифрових технологій, податкового аудиту та управлінських підходів для підвищення прозорості, ефективності та конкурентоздатності підприємств, а також їх адаптації до викликів сучасного господарювання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний прогрес у дослідженні податкової звітності як інструменту виконання податкових зобов'язань, залишаються аспекти, що потребують подальшого аналізу. Зокрема, недостатньо досліджено роль податкової звітності як стратегічного інструменту для ділових комунікацій між підприємством, державними органами та іншими стейкхолдерами. Також актуальним є питання

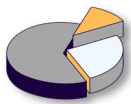
інтеграції податкової звітності в процес прийняття управлінських рішень для підвищення ефективності управління.

Це дослідження спрямоване на вирішення зазначених проблем шляхом удосконалення методичних підходів до використання податкової звітності як інструменту для стратегічних ділових комунікацій. Запропоновані підходи дозволять підвищити точність прийняття управлінських рішень, мінімізувати податкові ризики та адаптуватися до змін зовнішнього середовища, забезпечуючи стабільність і конкурентоспроможність підприємства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є визначення ролі податкової звітності як стратегічного інструменту для забезпечення ефективних ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень, спрямованих на фінансову стійкість підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість податкової звітності як стратегічного інструменту для ділових комунікацій і управлінських рішень зростає в умовах сучасної економіки [13]. Чітка, прозора і своєчасна податкова звітність не лише забезпечує відповідність законодавчим вимогам, а й стає важливим інструментом у процесі стратегічного управління підприємством. Вона дозволяє керівникам і інвесторам оцінити фінансову стійкість, виявити потенційні ризики та спрогнозувати майбутні фінансові потоки. Виходячи з аналізу податкового навантаження підприємств – табл. 1, можна визначити, які компанії мають потенціал для ефективної взаємодії з контрагентами та податковими органами, а які потребують коригування своїх фінансових стратегій для забезпечення стабільності й сталого розвитку.

На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що підприємства з високим рівнем дебіторської заборгованості мають більшу можливість для оптимізації податкових платежів, оскільки можуть відтермінувати надходження коштів і за рахунок цього зменшити податкові зобов'язання. Однак високий рівень дебіторської заборгованості також може вказувати на проблеми з ліквідністю, що негативно впливає на здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання.

Таблиця 1

Податкові розрахунки та аналіз фінансових зобов'язань підприємств*

№ підприємства	Заборгованість за розрахунками з бюджетом (тис. грн)		Чистий прибуток (тис. грн)	Податкове навантаження		Коментар
	дебіторська	кредиторська		(ДЗ / чистий прибуток)	(КЗ / чистий прибуток)	
1	362	1861	4293	8,43%	43,35%	Високий рівень залежності від кредиторів. Помірна дебіторська заборгованість.
2	1594	1323	-10092	Негативний показник (збиток)	Негативний показник (збиток)	Негативні результати через збитки.
3	79,6	66,6	1282	6,21%	5,19%	Стабільна ситуація з поміркованими показниками.
4	5	69106	96498	0,01%	71,60%	Низька дебіторська заборгованість, але високі борги перед постачальниками.
5	1116	2085	781	143,01%	267,79%	Надмірне податкове навантаження через великі заборгованості.
6	1138	8	352	323,29%	2,27%	Проблеми з отриманням платежів, низька кредиторська заборгованість.
7	6912	11593	206775	3,34%	5,61%	Помірне навантаження за обома показниками, стабільна ситуація.
8	134	2552	90246	0,15%	2,83%	Низьке податкове навантаження, зберігається стабільність.
9	5084	9660	663	766,35%	1454,89%	Дуже високі значення, вказують на серйозні фінансові проблеми.
10	106	474	33137	0,32%	1,43%	Стабільні показники з низьким податковим навантаженням.

*побудовано підставі даних фінансової звітності активних підприємств Полтавської області

Підприємства з високим рівнем кредиторської заборгованості ризикують зіткнутися з труднощами при виконанні податкових зобов'язань, що може призвести до фінансових труднощів і навіть штрафів чи пені за порушення строків платежів. Це негативно позначається на фінансовій стабільності та іміджі підприємства. Рівень чистого прибутку варіюється серед підприємств: деякі

підприємства демонструють високі прибутки, що свідчить про їх ефективне управління витратами та податковими зобов'язаннями (наприклад, підприємство 7), в той час як інші працюють зі збитками або зниженим прибутком (наприклад, підприємство 2). Підприємства з високою кредиторською заборгованістю зазвичай мають знижений чистий прибуток або навіть збитки, оскільки витрати на обслуговування боргу можуть значно перевищувати доходи.

Підприємства з високими показниками ліквідності, як підприємства 7 і 10, можуть оперативніше покривати свої короткострокові зобов'язання, завдяки чому знижуються фінансові ризики та покращується можливість своєчасного виконання податкових платежів. Це робить їх більш стійкими в умовах змін на ринку. Низький коефіцієнт ліквідності, як у підприємства 4, вказує на фінансову напруженість і може погіршити здатність підприємства покривати зобов'язання перед бюджетом, що підвищує ризики не тільки фінансових санкцій, а й порушень у взаємодії з податковими органами.

Для підвищення ефективності управлінських рішень підприємствам слід фокусуватися на зменшенні дебіторської та кредиторської заборгованості, покращенні збору платежів і скороченні фінансових витрат.

Для досягнення цих цілей важливу роль відіграють ефективні ділові комунікації, особливо під час складання податкової звітності. Взаємодія між підприємством і податковими органами, а також внутрішня комунікація всередині компанії, можуть впливати на точність і своєчасність подання звітності, що в свою чергу впливає на фінансову стабільність підприємства та його здатність відповідати за зобов'язаннями.

Роль податкової звітності у ділових комунікаціях є важливою складовою не лише для виконання законодавчих вимог, а й для побудови ефективних взаємодій із зовнішніми та внутрішніми учасниками бізнес-процесів. У цьому контексті податкова звітність служить основою для ефективної комунікації з контролюючими органами, партнерами, інвесторами, а також для надання інформаційної підтримки управлінцям підприємства – рис. 1.

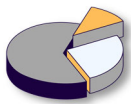

Рис. 1. Зовнішні та внутрішні комунікації у податковій звітності*

*узагальнено на підставі [1-17]

Ефективність податкової звітності залежить не лише від зовнішніх і внутрішніх комунікацій, а й від чіткого розподілу ролей між учасниками процесу. Визначення їхніх завдань, обов'язків і видів ділових комунікацій сприяє узгодженості дій та забезпечує якісне складання звітності - табл. 2.

Зовнішні комунікації через податкову звітність сприяють не лише виконанню вимог законодавства, а й підтримують довіру з боку інвесторів та партнерів, що є важливим аспектом для розвитку бізнесу. Взаємодія з контролюючими органами допомагає уникати санкцій і штрафів, що може мати

серйозний вплив на фінансову стабільність підприємства. Внутрішні комунікації за допомогою податкової звітності забезпечують підприємству інформацію, необхідну для ухвалення стратегічних і тактичних рішень, дозволяють оптимізувати витрати та покращити податкове планування.

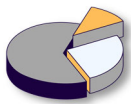
Таблиця 2

Учасники, завдання, обов'язки та види ділових комунікацій у частині формування та подання податкової звітності підприємств*

Завдання та обов'язки	Види ділових комунікацій	Основні компоненти податкової звітності
Податковий менеджер/фахівець		
підготовка та подача податкової звітності.	взаємодія з податковими органами та іншими контролюючими установами	податкові декларації, фінансові звіти, внутрішня звітність про доходи та витрати
Фінансовий директор		
забезпечення відповідності податкової звітності стратегії компанії.	інформаційна підтримка для управлінців.	фінансові звіти, інформація про податкові витрати.
Бухгалтерія		
збір, обробка та передача інформації для податкової звітності.	взаємодія з іншими підрозділами для збору даних.	витрати на податки, нарахування податків, виплати
Управлінці та керівництво		
використання податкової звітності для планування та стратегічних рішень.	розгляд податкової звітності для прийняття рішень.	визначення податкових зобов'язань, планування витрат.
Інвестори та партнери		
оцінка прозорості діяльності підприємства через аналіз податкової звітності.	презентація звітності для залучення інвестицій, переговори з партнерами.	показники чистого прибутку, податкові зобов'язання.
Контролюючі органи		
перевірка правильності та своєчасності подачі податкової звітності.	офіційні запити та перевірки податкової звітності підприємства.	податкові декларації, підтвердження сплати податків.
Аудитори		
проведення перевірки правильності ведення податкової звітності та її відповідності законам.	спілкування з підприємством щодо проведення перевірок, виявлення помилок.	аудиторські звіти, податкові декларації, коригування помилок.

*узагальнено на підставі [1-17]

У епоху цифровізації важливим стратегічним інструментом для ефективних ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень є

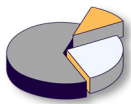
автоматизація формування та подання податкової звітності. Цифрові інструменти покращують внутрішню комунікацію, забезпечуючи швидкий доступ до необхідної інформації для різних підрозділів компанії [14, 16]. Це дозволяє керівникам швидко реагувати на зміни в податковій політиці і приймати обґрунтовані стратегічні рішення. Крім того, автоматизація значно знижує адміністративні витрати, оптимізуючи робочі процеси та підвищуючи загальну фінансову стабільність підприємства.

Цифрові рішення спрощують взаємодію з контролюючими органами, партнерами та інвесторами, забезпечуючи точну, своєчасну і прозору комунікацію [16]. Це сприяє зміцненню репутації компанії та формуванню стабільних ділових відносин, що є важливим аспектом для її сталого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Існує безліч програм для автоматизації процесу подання податкової звітності в Україні – табл. 3.

Таблиця 3

Систематизація програм для автоматизації формування та подання податкової звітності*

Опис	Особливості	Офіційний сайт/Джерело
MASTER: Бухгалтерія		
Програма для ведення бухгалтерського та податкового обліку	Адаптована до українського законодавства, включає модулі для обліку виробництва, складу та управління кадрами.	https://masterbuh.com
M.E.DOC		
Сервіс для надсилання звітності до органів контролю та обміну первинними документами	Дозволяє швидко створювати, підписувати та надсилати звіти, інтеграція з обліковими системами.	https://medoc.ua
Dilovod		
Онлайн-сервіс для ведення управлінського та бухгалтерського обліку.	Підтримка обліку товарних запасів, складання звітності, інтеграція з іншими системами.	https://dilovod.ua
iFin		
Онлайн-сервіс подання електронної звітності.	Дозволяє створювати, перевіряти та подавати звіти до органів контролю, підтримка ФОПів та юридичних осіб.	https://www.ifin.ua
Дебет Плюс		
Програма для автоматизації бухгал-	Ведення обліку підприємства з типовими налаштуваннями	https://debet.com.ua

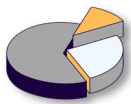

Опис	Особливості	Офіційний сайт/Джерело
терського, оперативного та фінансового обліку.	проводок, документів та звітів.	
SMARTFIN.UA		
Бухгалтерська програма для ФОПів.	Розрахунок зарплати, кадрова документація, звітність та облік доходів.	https://smartfin.ua
BOOKKEEPER		
Онлайн-бухгалтерія для ведення обліку та подання звітності.	Оперативний облік торгівлі, формування регламентованих звітів, подання електронної звітності.	https://bookkeeper.kiev.ua
Соната		
Багатофункціональна програма для формування та подання електронної звітності.	Підтримка звітності до ДПС, Держстату, Фонду соціального страхування та Пенсійного фонду України.	https://www.sonata.biz.ua
Таксер		
Онлайн-сервіс для подання звітності до ДПС.	Заповнення та подання звітів, доступ до зразків звітів та консультацій.	https://taxer.ua/uk/
Приват24 для бізнесу		
Електронна звітність від ПриватБанку.	Подання звітності до органів контролю, інтеграція з банківськими послугами.	https://otp24.privatbank.ua/?endSession=&go_to=
Електронний кабінет платника податків		
Оновлена версія електронного кабінету.	Доступ до податкової інформації, подання звітності, перевірка стану рахунків.	https://cabinet.tax.gov.ua/form

*узагальнено на підставі офіційних сайтів, зазначених у таблиці

Кожна з програм має свої особливості та підходить для різних типів підприємств та облікових систем. Вибір конкретної програми залежить від потреб підприємства, розміру бізнесу, специфіки діяльності та бюджету. Важливо враховувати можливості інтеграції з іншими системами, рівень підтримки користувачів та відповідність програмного забезпечення вимогам законодавства.

В умовах зростаючої податкової складності та постійних змін у законодавстві підприємства стикаються з викликами у сфері податкового планування та контролю. Неефективний облік податкових платежів, несвоєчасна оцінка податкових ризиків і відсутність комплексного аналізу можуть призвести до фінансових втрат, штрафних санкцій і зниження інвестиційної привабливості. З метою підвищення ефективності управління податковими зобов'язаннями ми

рекомендуємо впровадження внутрішньої податково-аналітичної звітності – табл. 4.

Таблиця 4

Форма внутрішньої податково-аналітичної звітності**«Звіт про податкове навантаження та аналітику податкових ризиків»***

Розділ	Зміст
1. Загальна інформація	- назва підприємства; - період звітності; - відповідальна особа
2. Огляд податкових зобов'язань за звітний період	таблиця з податковими зобов'язаннями: - вид податку; - сума нарахувань (грн); - сплачено (грн); - відхилення від плану (%); - дата сплати
3. Динаміка змін податкового навантаження	- графік змін податкового навантаження за квартал/рік; - порівняння з аналогічним періодом минулого року; - відсоток податкових витрат у загальній структурі витрат
4. Аналіз податкових ризиків та можливих санкцій	- потенційні ризики: затримка платежів, перевірки, можливі штрафи; - аналіз ймовірних санкцій; - запропоновані заходи для мінімізації ризиків
5. Використання податкових пільг та можливості оптимізації	- використані податкові пільги; - можливості податкової оптимізації; - пропозиції щодо зменшення податкового навантаження
6. Висновки та рекомендації	- загальна оцінка податкового стану підприємства; - ключові проблеми та можливості; - рекомендації керівництву щодо податкового планування

*узагальнено на підставі [1-17]

Запровадження внутрішньої податково-аналітичної звітності є важливим кроком для підвищення податкової прозорості підприємства та вдосконалення системи фінансового контролю. Запропонована форма звітності може бути адаптована відповідно до специфіки діяльності підприємства, галузевих особливостей та вимог внутрішньої фінансової політики.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки:

1. Рівень податкового навантаження безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємств, визначаючи їхню здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед бюджетом та контрагентами. Узагальнено взаємозв'язок між

дебіторською та кредиторською заборгованістю і податковими зобов'язаннями, що дозволяє оцінити фінансові ризики та ефективність управлінських рішень.

2. Ефективність податкової звітності значною мірою залежить від належної організації ділових комунікацій як всередині підприємства, так і з зовнішніми органами. Чіткий розподіл ролей і обов'язків між учасниками процесу дозволяє забезпечити узгодженість дій та якісне складання звітності, що, в свою чергу, сприяє своєчасному виконанню податкових зобов'язань. Взаємодія з контролюючими органами та іншими зацікавленими сторонами підтримує довіру, допомагає уникати санкцій і підвищує фінансову стабільність підприємства.

3. Автоматизація податкової звітності є ключовим фактором для підвищення ефективності ділових комунікацій, зниження адміністративних витрат та оптимізації робочих процесів підприємства. Використання цифрових інструментів сприяє покращенню взаємодії з контролюючими органами, партнерами та інвесторами, що зміцнює репутацію компанії і забезпечує її конкурентоспроможність. На основі представлених програм для автоматизації податкової звітності в Україні, можна зробити висновок, що правильний вибір програмного забезпечення залежить від специфіки бізнесу та інтеграції з іншими системами, що дозволяє відповідати вимогам законодавства та оптимізувати внутрішні процеси.

4. Запропоновано форму внутрішньої податково-аналітичної звітності, яка дозволить своєчасно оцінювати податкове навантаження, виявляти ризики та оптимізувати податкові витрати. Регулярне формування такої звітності дозволить підприємству: оперативно реагувати на зміни в податковому навантаженні та ефективніше управляти податковими зобов'язаннями; уникати фінансових втрат завдяки своєчасному виявленню ризиків і загроз з боку контролюючих органів; підвищити інвестиційну привабливість шляхом покращення фінансової дисципліни та прогнозованості податкових витрат; формувати якісну базу даних для ухвалення стратегічних рішень у сфері

податкового планування та оптимізації витрат.

Список використаних джерел:

1. Мачак Т., Ткаченко О., Дубина О. Поняття та порядок складання податкової звітності підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. №48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-20>
2. Онешко С. В., Лось О. І., Стойка І. І. Фінансова та податкова звітність в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2022. № 8(26). С. 177-185. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8\(26\)-177-185](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8(26)-177-185) (дата звернення 20.02.2025).
3. Лега О. В. Податкова звітність: еволюція визначення. *Інноваційна економіка*. 2013. № 3. С. 300–303.
4. Єршова Н., Грінько А. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2023. № 2. С. 23–30. URL: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.2.23> (дата звернення 20.02.2025).
5. Єршова Н. Ю. Розвиток інструментарію для реалізації прогностичної функції стратегічного управлінського обліку в управлінні підприємствами. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 694–701.
6. Гончаренко І., Дудченко Н., Жук В. Особливості непрямого оподаткування в країнах ЄС. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 3(50). С. 42–51. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4018> (дата звернення 20.02.2025).
7. Сарапіна О., Єремян О. Оподаткування вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників: особливості, проблеми і перспективи. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 2(37). С. 116–122. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229941> (дата звернення 20.02.2025).
8. Fedosov V., Tymchenko O., Babichenko V. Ефекти податкових трансформацій. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*.

<https://doi.org/10.18371/fcaptr.v2i29.172216> (дата звернення 20.02.2025).

9. Олендій О., Назарова К., Нежива М., Мисюк В., Міщенко В., Русин-Гриник Р. Податковий аудит для забезпечення процвітання бізнесу: тенденції та перспективи. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 4(51). С. 80–90. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.51.2023.4069> (дата звернення 20.02.2025).

10. Ромашко О., Шаповалова А. Податкова звітність в умовах цифровізації: новації та проблеми. *Publishing House «UKRLOGOS Group»*. 2022. С. 103–117. URL: <https://doi.org/10.36074/paaaseeirdfegcc.ed-2.08> (дата звернення 20.02.2025).

11. Бондаренко Н.М., Ільченко В.В. Податкова звітність: економічна сутність та її класифікація. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 21. С. 639–644.

12. Сафарова А., Кулинич М., Скорук О., Матвійчук І. Податкова звітність: сутність та порядок складання. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 4. С. 47–56. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-04-47-56> (дата звернення 20.02.2025).

13. Крисько Ж. Роль ділових комунікацій в управлінні організацією. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-43> (дата звернення 20.02.2025).

14. Лега О.В. Облік розрахунків за податками та платежами: систематизація поглядів. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 54. С. 259–266. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastructure54-41> (дата звернення 20.02.2025).

15. Лега О. Використання податкової інформації у розрахунках з бюджетом. *Agricultural and Resource Economics : International Scientific EJournal*. 2017. Vol. 2. № 3. Рр. 63–74.

16. Якубишин О. Цифровізація в системі податкових розрахунків суб'єктів господарювання аграрного бізнесу. *Обліково-аналітичний базис управління економічною безпекою в системі сучасних ризиків та загроз: збірник тез учасників науково-педагогічного підвищення кваліфікації*. Київ: ТОВ «ВІПО»,

2024. С. 301-302.

17. Коркушко О. Н., Кушнір Л. А., Шевчук Н. С. Вплив професійної етики бухгалтера, фінансиста і податківця на формування довіри до фінансової звітності. *Інклюзія і суспільство*. 2024. Випуск 3(8). С. 22-28 <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusion-society/article/view/165/161> (дата звернення 20.02.2025).